

Leerkracht uit de kast!

QUEER ONDERWERPEN IN DE KLAS

Eind december 2019 werden twee jongemannen aangevallen in Gent. Een zoveelste geval van 'gaybashing'. Vlaanderen reageerde geschokt dat er vandaag nog zoveel onverdraagzaamheid is ten aanzien van de *LGBTQIA+*-gemeenschap. Homoseksuele jongeren schrokken echter niet: "Wij komen dagelijks in contact met verbale en non-verbale vormen van agressie omwille van onze geaardheid", luidde het daar. Hoewel er de afgelopen jaren veel vooruitgang is geboekt, blijft onverdraagzaamheid een probleem. Ook in het onderwijs is de inburgering van *LGBTQIA+*-onderwerpen in de lespraktijk niet vanzelfsprekend. Hoe kunnen we maatschappelijke thema's en controversiële lesonderwerpen koppelen aan vaardigheden in de les?

Sofie Moors en Steff Nellis

Hoewel de algemene aanvaarding van holebi's en holebiseksualiteit in Vlaanderen behoorlijk groot is en nog verder toeneemt, blijft de tolerantie voor de aandacht voor *queer* thema's in het openbaar wat achter, zo stelt onderzoek van de Vlaamse overheid (2017). Uit een peiling naar homonegativiteit in België, afgenomen door Unia in 2016, blijkt ook dat een op de zes Belgen (17%) expliciet akkoord gaat met de stelling dat als de leerkracht van zijn of haar kind homo-seksueel zou zijn, hij of zij daar zeker niet openlijk voor uit mag komen. Bijna drie op de tien (28%) zou het daarenboven niet helemaal oké vinden, mocht hij of zij in een van de schoolboeken van zijn of haar kind illustraties terugvinden van ouders van hetzelfde geslacht.

ROLMODELLEN

Uit de resultaten van een leerlingenbevraging van çavaria (2016-2017) blijkt dat bijna twee derde (62,5 %) van de Vlaamse scholieren aangeeft dat er in de les geen aandacht wordt besteed aan *queer* thema's. In scholen waar er wel sprake is van een meer inclusief curriculum stijgt het welbevinden van *LGBTQIA+*-leerlingen explosief. Wanneer deze leerlingen zich geaccepteerd voelen, stijgt niet alleen de mate waarin ze het gevoel hebben erbij te horen, maar presteren ze ook beter en wordt er bovendien minder gespijbeld. Aandacht voor *queer* onderwerpen in het onderwijs blijkt daarenboven niet enkel essentieel voor het welbevinden van *LGBTQIA+*-personen zelf, maar ook voor de sensibilisering van hun heteronormatieve omgeving.

Over de auteur

SOFIE MOORS EN STEFF NELLIS

volgen de educatieve master aan de Universiteit Antwerpen. Sofie volgde er eerder een masteropleiding Nederlands, Steff een masteropleiding Theater en Film.

Onze minidocumentaire *Homo Universalis: leerkracht en homo, wat nu?!* legt eenzelfde paradox bloot. We vroegen enkele homoseksuele leerkrachten naar hun idee over een eventuele positie als rolmodel. Verschillende respondenten gaven aan dat ze zichzelf mogelijk als rolmodel zien, maar daarbij veel druk van hun omgeving ervaren. Ze geven daarbij aan dat ze de taak niet enkel voor zichzelf maar voor het voltallige lerarenkorps zien weggelegd. Bovendien bleek dat enkele van de bevroegde leerkrachten niet voor de holebileerling zelf een voorbeeldfunctie willen aannemen, maar voor diens heteroseksuele klasgenoten door aan te tonen dat holebiseksualiteit normaal is.

IMPLICIET EN EXPLICIET

Alle leerkrachten zouden *queer* thema's in hun lessen moeten implementeren. Maar hoe ga je daarvoor te werk? Een van de respondenten uit de minidocumentaire geeft bijvoorbeeld aan dat jongeren een grote 'bullshitradar' hebben en afhaken wanneer leerkrachten te voelbaar proberen te sensibiliseren. Een combinatie van expliciet en impliciet met het thema omspringen lijkt ons daarom aangeraden. Stel als wiskundeleerkracht eens een vraagstuk op met twee moeders (expliciet) of implementeer als leerkracht Nederlands een boek van Tom Lanoye of een theatervoorstelling met een homoseksuele insteek in je programma (impliciet).

VAARDIGHEDEN

Hoewel expliciete aandacht eveneens noodzakelijk is (denk daarbij aan themadagen, als IDAHOT en Paarse Vrijdag), werkt het impliciet verpakken van controversiële lesonderwerpen vaak doeltreffender. Wanneer je maatschappelijke thema's koppelt in een les en focust op een ander lesdoel dan het onderwerp zelf, volgen leerlingen makkelijker.

Een sterke focus op functionele vaardigheden lijkt daarbij aangeraden. De bovenvermelde minidocumentaire zou als expliciet materiaal immers eveneens tot een impliciet doel kunnen dienen. We denken daarbij onder andere aan een oefening in luistervaardigheid, het schrijven van een opiniestuk of een aanleiding tot debatvoering. Meer lesmateriaal is te vinden op onze website <https://leerkrachtenhomo.webnode.be/>.

Benieuwd naar de minidocumentaire en extra (les)materiaal?

Surf dan naar <https://leerkrachtenhomo.webnode.be>

Bronnen & leestips

çavaria (2017). *Vlaamse LGBT+ Schoolklimaat Enquête 2016-2017*.

Pickery, J., & Noppe, J. (2017). Holebi's en holebiseksualiteit steeds ruimer aanvaard. In A. Carton, J. Pickery, & D. Verlet (Red.), *20 jaar peilen in Vlaanderen! De survey "Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen"* (pp. 99–124).

Unia (2016). *Onderzoeksrapport iVOX Homofobie in België anno 2016*.

Je voelt dan die druk van "Moet ik dan een rolmodel zijn?" "Wil ik dat wel?"

Als daar thuis negatief wordt op gereageerd, dan ga je dat hier ook krijgen.